

20 Ιουνίου 2017

Το αλάτισμα των... νεογνών(!!!)· (και... δγιέ ισύ θέμα...!!!)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή](#)

Βαγγέλης Μαυροδής

Τώρα, τι περιμένει κάποιος να διαβάσει παρακάτω βλέποντας το θέμα, εξαρτάται

από τις παραστάσεις που έχει, και το σίγουρο είναι, ότι το πρώτο που τού έρχεται στο νου, είναι το πλαστικό σακουλάκι με το ψιλό αλάτι, και μετά, η αλατιέρα του εστιατορίου με τις συνήθως πάντα βουλωμένες τρυπούλες. Και αν δεν άκουσε κάτι σχετικό από κάποιον παλιότερό του για τη σχέση αλατιού και νεογνών, μέχρι στιγμής μένει με την απορία.

Το σημερινό αλάτι λοιπόν το ψιλό, όλοι το γνωρίζουμε αλλά οι παλιότεροι το γνωρίσαμε και σε άλλες μορφές. Υπήρχε το χοντρό, και το τριμμένο κάπως ψιλότερο (γιαρμά το έλεγαν) που προορίζονταν για πάστωμα γενικά, και κάπως αργότερα, το απολαύσαμε σκέτο ψιλό σε σακουλάκια, με διάφορες ονομασίες και με κείνη τη σταθερή ένδειξη «Ιωδιούχο» που σε κάνει να απορείς, και να αναρωτιέσαι, αν το ιώδιο το έχει από μόνο του το αλάτι, ή το προσθέτουν μετά, αλλά όσοι ξέρουν λεν ότι το ιώδιο στο αλάτι κάνει καλό λέει στο θυρεοειδή αδένια και είναι απαραίτητο γενικά στον οργανισμό μας.

Το αλάτι λοιπόν στο χωριό το γνωρίζαμε με την ακατέργαστη μορφή του, και το αγοράζαμε από το «Ελληνικόν Μονοπώλιον» από όπου παίρναμε και τα σπέρτα, καθώς και το φωτιστικό πετρέλαιο σε γκαζοτενεκέ.

Άλλες εποχές, δύσκολες, και για να τα προμηθευτείς το «άλας» (έτσι το ξέραμε), έπρεπε να πας στην Αρναία με το γαϊδούρι, γιατί αυτά τα προϊόντα του Μονοπωλίου, μόνο από κει μπορούσες να τα αγοράσεις, και δεν ξέραμε τότε για μονοπώλια και τέτοια, ξέραμε όμως τον μπάρμπα Νίκο το Ρουκά που μας εξυπηρετούσε και έστελνε και χαιρετήματα στους γνωστούς του.

Αλάτι πωλούσαν βέβαια και οι μπακάληδες στο χωριό, αλλά το αλάτι της χρονιάς το παίρναμε από κει, από το «Μονοπώλιον».

Και ύστερα από την κάπως μικρή(???) εισαγωγή, να μπούμε στο Θέμα και να πούμε για μια ασυνήθιστη χρήση του αλατιού και ετοιμαστείτε για ένα μικρό σοκ, γιατί το αλάτι εκτός από τις διάφορες χρήσεις του στο μαγείρεμα, στο πάστωμα και αλλού, χρησιμοποιήθηκε και για το αλάτισμα των νεογέννητων ναι...

Μόλις λοιπόν γεννιόταν το μωρό αφού το έπλεναν, το πασπάλιζαν με αλάτι και ποιος ξέρει από πότε καθιερώθηκε αυτό, και για ποιους λόγους και με ποια λογική το έκαναν, όμως το έκαναν και δεν έφτανε που το μωρό το νεογέννητο ακόμα δεν είχε βγει από τη Μήτρα, έπρεπε να υποστεί και το μαρτύριο του αλατίσματος, λες και χωρίς το αλάτισμα δεν μπορούσε να...διατηρηθεί, αλλά τέλος πάντων από κάπου θα ξεκίνησε αυτό, ίσως για απολύμανση, αλλά απολύμανση από τι και γιατί, σκέψου όμως το τρυφερούδι το νεογέννητο που ακόμα δεν πήρε καλά καλά τις πρώτες ανάσες, σκέψου το αλατισμένο έτσι όπως είναι με την τρυφερή επιδερμίδα

του, να δέχεται την αρμύρα επάνω του και τι αρμύρα, όχι αρμύρα από θαλασσινό νερό ας πούμε, αλλά από αλάτι και μάλιστα χοντροτριμμένο, «γιαρμά...»

Και δεν μπορώ να το καταλάβω αυτό, κι' αν κάποιος έχει να πει κάτι σχετικό, ας το πει, αλλά νάναι από γιατρός και παραπάνω.

Ξαναγυρνούμε όμως στο αλάτισμα, και, σκέψου τώρα, ένα μωρό αλατισμένο και φασκιωμένο μέσα στις μάλλινες φασκιές, σκέψου πόση αντοχή έπρεπε να έχει για να επιβιώσει και «να τρανιέψ'».

Και αμέσως βγαίνει το συμπέρασμα για όλους εμάς, που αντέξαμε και «τράνιψάμι» φασκιωμένοι και αλατισμένοι, και το λέω κι' αυτό εδώ στο τέλος, ότι για το όλο θέμα είχα ορισμένες αμφιβολίες, δηλαδή για το αν είναι αλήθεια αυτό το αλάτισμα των νεογέννητων, και αφού παλιότερα δεν είχα την απορία, για να ρωτήσω τη Μάννα μου και τη Γιαγιά μου Αναστασία την πρακτική Μαμή του χωριού μας, για σιγουριά συμβουλευτήκα τη γιαγιά τη Μαρίκα τη Ματσίγγινα από την Αρναία, η οποία με διαβεβαίωσε ότι...

-Μ' τι...τα αλάτ'ζαν... τα μ'κρά... Κι' ικείνα κατακουκκίν'ζαν(1) κι τσιρουκουπούσαν(2) ...αλλά ίλιγαν οι γρες... είνι για... καλό.. Καλό κιιι...».

Και έλα εσύ να πεις σε κάποιον και να τον πείσεις, ότι τα ποδάρια του Κώτσιου, βρωμούν από την απλυσιά και όχι επειδή δεν τον αλάτισαν όταν ήταν μωρό... και άκουγες να λεν για κάποιον που βρωμούσαν τα πόδια του... «Βρουμουκουπούν τα πουδάρια σ' ρε, ...Δεν είχι άλας η Μαμή;...»

Άσε που λεν και για κάποιους άλλους τα ίδια και κοντά στο «αμύρωτος» βάζουν και το «ανάλατος» αλλά τι να πεις, μερικά έμειναν και δε λεν να φύγουν...

Αυτά λοιπόν και πολλά είπαμε, κι' αν κάποιος έχει να προσθέσει κάτι, ας το πει, και για τις όποιες αμφιβολίες του, ας ρωτήσει και παραπέρα...

Και εδώ, μ' αυτά τα ολίγα, (και χαρά στην υπομονή σας), κλείνει η διδακτορική «περί αλατίσματος των νεογνών».

(1) Αλλά για να μη μείνει «λειψό» το γραπτό, θα πρέπει να πούμε και δυο λόγια γι' αυτό το «Κατακουκ- κίν'ζαν».

Στα μέρη μας λοιπόν, βάζοντας μπροστά από το επίθετο ή το ρήμα αυτό το «Κατά» θέλουμε να επιτείνουμε την ιδιότητα του επιθέτου και την ενέργεια ή δραστηριότητα τού ρήματος, ή και να παρουσιάσουμε μια κατάσταση ή ένα φαινόμενο με υπερβολές. Λέμε ας πούμε, ότι κοκκίνισε (απλώς) κάποιος από τον ήλιο, ή κι' από ντροπή, αλλά για κάποιον που κοκκίνισε πάρα πολύ, θα πούμε

«κατακοκκίνισε», και σε άλλες περιπτώσεις, για την κούραση, ας πούμε, λέμε «κατακουράστηκα». Όμως στο «παιδεύτηκα» ή στο «πείνασα» για επίταση θα πούμε «παραπεδεύτηκα» και «παραπείνασα».

(2) Αυτή η κατάληξη αυτό το «τσίρου-κουπούσαν», μπαίνει επιλεκτικά σε μερικά μόνο ρήματα που δείχνουν σπουδή, μια δύσκολη κατάσταση, ενόχληση κλπ και μπαίνει για να δείξει το «παραπάνω» το υπερβολικό το έξω και πέρα από το συνηθισμένο. Και λέμε ότι «τα σκλιά όλ' τ' νύχτα γαυγου-κουπούσαν, τού πιδί τσουκνιδίσκι κι τσιρου-κουπούσι» ή ακόμα, «σήκου μαρή δε α'ακούς; πλάλα να δγεις, τσιρουκουπάει...», και δε λέμε ας πούμε σκέτο «αστράφτει» αλλά λέμε «στραφτουκουπάει..» και πολλά πολλά άλλα. Γι' αυτά τα «άλλα» όμως κάποια άλλη φορά. Υπομονή...

Πηγή: «Παγχαλκιδικός Λόγος», Περιοδική έκδοση του Παγχαλκιδικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης «Ο Αριστοτέλης», Τεύχος 31ο , Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2017.